

ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΩΝ Ή ΤΟΥ ΑΚΑΘΙΣΤΟΥ

Ιερά Μονή Διονυσίου Αγίου Όρους

Σύμφωνα με επιγραφή που βρίσκεται σε ασημένια πλάκα στο πίσω μέρος της, η εικόνα αυτή δωρίθηκε από τον αυτοκράτορα Αλέξιο Κομνηνό στον όσιο Διονύσιο κτήτορα της μονής κατά την επίσκεψή του στην Τραπεζούντα, είναι δε εκείνη με την οποία ο Πατριάρχης Σέργιος εμπύχωνε τους στρατιώτες στα τείχη της Κωνσταντινούπολης κατά την πολιορκία της από τους Σκύθες το 626 μ.χ. Μπροστά της, μετά τη θαυματουργική νίκη των Βυζαντινών, ψάλλθηκε για πρώτη φορά ο Ακάθιστος Ύμνος. Η εικόνα είναι μικρών διαστάσεων με πολύ αμαυρωμένο και δυσδιάκριτο το σχέδιο και φυλάσσεται στο ομώνυμο παρεκκλήσι, όπου και διαβάζονται καθημερινά οι Χαιρετισμοί.

Τον Απρίλιο του 626 ο Ηράκλειος με όλο τον στρατό βρισκόταν στη Σεβάστεια. Και τότε, ξαφνικά, πραγματοποιήθηκε ο χειρότερος εφιάλτης της βυζαντινής εξωτερικής πολιτικής, αυτό που πάντα προσπαθούσε να αποφύγει με απειλές, με συμμαχίες, με κατευνασμούς, με δωροδοκίες. Για πρώτη, και τελευταία, φορά της επιτέθηκαν συγχρόνως ο εχθρός από το Βορρά και ο εχθρός από την Ανατολή. Στις 29 Ιουλίου, κι ενώ ο ρωμαϊκός στρατός βρισκόταν περίπου 800 χιλιόμετρα μακριά από την πρωτεύουσα, εμφανίστηκε μπροστά στα τείχη της Κωνσταντινούπολης ένα τεράστιο πλήθος Αβάρων (100.000 με 150.000). Τα μονόξυλα πλοία τους, «πλήθος άπειρον» κατά τον Θεοφάνη, κάλυψαν όλο τον Κεράτιο Κόλπο, «τον κόλπον του Κέρατος επλήρωσαν». Ταυτόχρονα, στην απέναντι ακτή του Βοσπόρου, στη Χαλκηδόνα, έφτασε ο περσικός στρατός, έτοιμος να επιτεθεί από τη θάλασσα.

Η κατάσταση ήταν απελπιστική για τους πολιορκούμενους και αυτό το γνώριζε και ο χαγάνος, ο βασιλιάς των Αβάρων. Απέρριψε όλες τις προτάσεις εκκευρίας, που περιλάμβαναν την πληρωμή τεράστιων ετήσιων ποσών σε χρυσό καθώς και μεγάλη εφάπαξ πληρωμή, λέγοντας χαρακτηριστικά πως δεν είχαν ελπίδα σωτηρίας εκτός κι αν γίνονταν ψάρια για να διαφύγουν κολυμπώντας η πουλιά για να πετάξουν στον ουρανό.

Στις 6 Αυγούστου οι Άβαροι κατέλαβαν με έφοδο την εκκλησία των Βλαχερνών στο ευάλωτο βορειοανατολικό άκρο της Πόλης και ετοιμάστηκαν για την τελική επίθεση σε συνεννόηση με τους Πέρσες. Έδωσαν εντολή στα μονόξυλα να επιτεθούν όταν δουν φωτιές στο ακραίο σημείο των θαλάσσιων τειχών, ώστε να δημιουργήσουν αντιπερισπασμό στον βυζαντινό στόλο και να μεταφερθούν με ασφάλεια οι Πέρσες με τα υπόλοιπα πλοία.

Εκείνη την δραματική νύχτα, καθώς ο πατριάρχης Σέργιος περιέτρεχε τα τείχη με την εικόνα της Παναγίας για να ενθαρρύνει τους υπερασπιστές και οι κάτοικοι της Βασιλεύουσας ανέπεμπαν δεήσεις στην Υπεραγία Θεοτόκο, η βυζαντινή κατασκοπεία κατάφερε να υποκλέψει το σύνθημα των εχθρών. **Νωρίς τα ξημερώματα της 7^{ης} Αυγούστου, οι αμυνόμενοι άναψαν φωτιές στην άκρη των θαλάσσιων τειχών, προκαλώντας την άκαιρη επίθεση των μονόξυλων. Ο βυζαντινός στόλος περίμενε και με τη συνδρομή καταιγίδας, η οποία αποδόθηκε σε θαυματουργική παρέμβαση της Παναγίας, καθώς επέφερε μεγάλες ζημιές στον εχθρικό στόλο, εξολόθρευσε τα μονόξυλα πλοία των εχθρών και η Πόλη διασώθηκε.** Στη συνέχεια οι βυζαντινοί επιτέθηκαν στα υπόλοιπα πλοία που είχαν αρχίσει να μεταφέρουν Πέρσες από την Χαλκηδόνα και τα βύθισαν όλα. Μέσα στον πανικό που ακολούθησε, απέτυχε και η χερσαία επίθεση των Αβάρων εκείνη την ημέρα, αφήνοντας χιλιάδες νεκρούς. Ο εμβρόντητος χαγάνος διέταξε τα υπολείμματα του στρατού του να αποχωρήσουν. Την επόμενη μέρα, 8 Αυγούστου, έφτασε στον Βόσπορο, μετά από πορεία 800 χιλιομέτρων, ο αδερφός του αυτοκράτορα, Θεόδωρος, επικεφαλής μεγάλης ρωμαϊκής στρατιάς. Η Βασιλεύουσα είχε σωθεί οριστικά από την χειρότερη δοκιμασία της μέχρι τότε ιστορίας της.

Οι κάτοικοι της Πόλης δεν είχαν καμιά αμφιβολία για το ποιός τους είχε σώσει: *«Τη του θεού δυνάμει και συνεργία και ταις πρεσβείαις της αγράντου και θεομήτορος παρθένου ηττήθησαν»* σημείωνε ο Θεοφάνης. Άλλωστε ο ίδιος ο χαγάνος ομολογούσε κατάπληκτος στη διάρκεια της μάχης ότι *«εγώ θεωρώ γυναίκα σεμνοφορούσαν περιτρέχουσαν εις το τείχος μόνην ούσαν»* (Πασχάλιο Χρονικό, 725). Όλος ο λαός, με επικεφαλής τον πατριάρχη Σέργιο, έτρεξε στην εκκλησία της Παναγίας των Βλαχερνών για να ευχαριστήσει την Παναγία. **Εκείνο το βράδυ της 8ης Αυγούστου 626, όρθιοι έψαλαν τον ύμνο που από τότε ονομάστηκε «Ακάθιστος», δοξολογώντας και αποδίδοντας τη σωτηρία «τη υπερμάχω στρατηγώ», γνωρίζοντας ότι αυτή αποδείχθηκε «της βασιλείας το απόρρητον τείχος».**

Αυτά τα γεγονότα μάς φέρνει στη μνήμη κάθε χρόνο η ακολουθία των Χαιρετισμών. Θυμίζοντας σε όλους μας ότι στις πιο απελπισμένες στιγμές, όταν δεν υπάρχει καμιά ανθρώπινη βοήθεια, δεν μας ξεχνάει ο Θεός. Αρκεί να πιστέψουμε σε Αυτόν. Γι' αυτό και ο ελληνικός λαός που γνώρισε αυτοκράτορες σαν τον Ηράκλειο εύχεται οι ηγέτες του να δείχνουν την ίδια ευσέβεια όπως εκείνος...